

KMETIJSKI LIST

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno . . . . . K 12.—
polletno . . . . . » 6.—
Posamezna številka . . . . . 30 v

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 cm inseratnega stolpca stane za:
male oglase . . . . . K — 40
uradne razglase . . . . . » — 80
reklame . . . . . » 1.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani v bivši Mahrovi trgovski šoli pred „Mestnim domom“.

Seja izvrševalnega odbora SKS.

bo v ponedeljek dne 29. septembra ob dveh popoldne v salonu gostilne „Novi Svet“ v Ljubljani.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelnitva.
- 2.) Poročilo tajništva.
- 3.) Poročilo blagajnika in sklepanje o naložitvi denarja.
- 4.) Sklepanje o važnih gospodarskih ukrepih, o nabavi kmetijskih potrebščin i. dr.
- 5.) Kooptiranje novih članov v izvrševalni odbor.

Pridite vsi! Polna udeležba je zaradi važnih poročil in sklepov potrebna.

Načelnik.

Dr. Korošec in kmetje.

Iz Belgrada nam poročajo, da se dr. Korošec po Srbiji predstavlja za načelnika kmečke stranke. Njegova „Kmečka zveza“, ki je le odvisna in podrejena organizacija „Slovenske ljudske stranke“, vendar ni stranka. Kmečka stranka je v Sloveniji edinole naša „Samostojna kmetijska stranka“. Iz vsega tega sledi, da je dr. Korošec hotel srbske voditelje kmečkih strank preslepiti, da bi stopili z njim v zvezo. Pregovarjal je te vodilne kroge, a dosegel ni ničesar. Pokazali so mu vrata. Nato je dr. Korošec poslal k njim nekoga duhovnika (morda dr. Hohnjeca). Ta jih je objemal, stikal jim roke, vodil jih pod pazduho in se jim, kakor nam poročajo, tako jezuitsko hlinil in dobrikal, da ga je bilo težko prenašati. Opravil seveda tudi ta gospod ni ničesar, ker srbski kmetje so dovolj pametni in dovolj previdni in poučeni, da take vrste gospodi ne gredo na lim.

Mi slovenski kmetje, ki moramo sumiti, da je dr. Korošec hotel Srbe preslepiti, ko se je izdajal za predsednika slovenske „kmečke stranke“, tako pustolovstvo odločno obsojamo in obenem izjavljamo, da nimamo z drjem. Korošcem ničesar skupnega ter ga pozivljemo, naj bo vsaj toliko pošten, da bo pri raznih snubitvah kmetov toliko odkritosrčen, da se ne bo predstavljal za predsednika „kmečke stranke“, ampak za to, kar je, in da nam s takim postopanjem ne bo kvaril ugleda, ki ga uživamo med srbskimi tovariši. Gospod doktor, odložite pavje perje in ne skušajte hoteti s takim postopanjem vzbujati drugod mišljenja, da ste morda nazadnje celo predsednik naše stranke. Stvar smo v Belgradu temeljito pojasnili.

Socialnodemokratična stranka.

To je stranka razreda mezdnih delavcev. V državah, kakor n. pr. v Nemčiji in v Avstriji, kjer so delavci v večini, ima ta stranka vodilno moč v državi. V Jugoslaviji ji ne kaže kaj takega, ker tvorimo kmetje štiri petine prebivalstva. Naši socialni demokrati se tega zavedajo, vsled česar se hočejo z vsemi štirimi vreči v boj, da pridobe kmeta za svojo stranko, da bi se boril proti sebi in za korist meznega delavstva. Ob razpadu Avstrije se jim je sreča smejala in obetal uspeh. Kako tudi ne! Ljudstvo, nevoljno in jezno na vse, kar ga je pred vojsko zapeljalo,

posebno na vsa oblastva, posvetno in duhovsko gospodo, se je hotelo maščevati za vse gorje, ki ga je moralo med vojsko prestati. V maščevanju bi se družilo z vsakomur, ki bi bil proti vladajoči gospodi. V tistem trenutku bi stranka socialnih demokratov pridobila gotovo polovico kmečkih glasov. Ta račun socialistov je prekrižala „Samostojna kmetijska stranka“, ki hoče s svojo organizacijo radikalno izpremeniti stari vladajoči režim in vzpostaviti v novi državi novim potrebam odgovarjajoči red. Kmetje se zavedamo že danes svoje moči. Srečali smo se na nekaterih shodih s socialnimi demokrati, ki so odobraval našo stanovsko stranko, ne vidi se pa to pri voditeljih socialistične stranke. Voditelji našo stranko sovražijo, oni hočejo kmete v svojo stranko, ker vedo, da samo z delavci bodo v državi prešibki. Iz tega vzroka so se zagnali v nas z istim nesramnim zmerjanjem, češ da smo liberalci in stranka kapitalistov, kakor duhovska stranka, čeprav dobro vedo, da kapitalisti in bogati posestniki nočejo v našo stranko, ker se jim zdi prenikotno, da bi se družili s samimi preprostimi kmeti, ki vodijo našo stranko. Naravnost nečastno in nizkotno je za razredno delavsko stranko, da tega, kar sama zahteva za delavce, ne privoščiti kmetom. Kmeta in kmečkega delavca vabi v svojo stranko samo zaradi glasov.

Socialisti, bodite le prepričani, da je vse vaše prizadevanje zastonj. Kmetje se bomo sami organizirali. Vi ostanite pri meznem delavcu. Na kmetih nimate ničesar iskati.

Kmet, ti pa se zavedaj, da se je socialnih demokratov polastila vroča želja po vladi. Zato hočejo tudi tebe dobiti, da jim daš glas in s tem za vedno pokoplješ svojo svobodo. Socialni demokrati, katerih je komaj 30.000, imajo sedaj v Jugoslaviji 11 poslancev in tri ministre. Nas kmetov pa je 13 milijonov. Ako vzameš za podlago svojemu računu socialne demokrate, potem ti ta račun pokaže, kako mogočen si, a zaradi svoje nezavednosti še vedno hlapčuješ. Imeti bi moral ti kmet — pomisli — okoli 3.000 ministrov in nad 14.000 poslancev, ako bi se ti merilo po istem merilu, kot se meri socialnim demokratom. To število jim imponira, tebi pa jasno kaže, kako si še omalovaževan. Kmet, ako bi imel ti vseh sedanjih 15 ali 16 ministrskih stolčkov, potem bi bilo to šele pravično. Zato pa te hoče gospoda in tudi socialna demokracija zmešati in ti vzeti, kar gre edino le tebi.

Socialisti, roke proč od nas. Vi ste zadnji, ki bi smeli vabiti kmeta v svoje vrste!

Kmet Elija Gregorič.

„Slovenski Gospodar“.

ta list kmečkih prijateljev, se venomer zaletava v našo stranko in v kmečko gibanje. Nikakor ne more pripoznati, da bi bil kmet toliko pаметen ali izobražen, da bi mogel sam voditi politiko. Pravi, da je vpoštovati kmeta samo, kolikor ravno mogoče, o tem pa, da bi kmet vodil državo, trdi, da je budalost. Iz kmeta se norčuje, češ, če pridemo kmetje do veljave, bi morali imeti tudi ministre. Jože bi bil ministrski predsednik; Janez minister nožranjih zadev; Nace vojni, Peter zunanji, Pavel finančni, Miha železniški, Tone kmetijski, Lipe rudarski, Juri poštni minister itd. „Joj, to bi bila zmešnjava“, si misli

„Slovenski Gospodar“, „ako bi vse ministrske stolčke zasedel ‚zabiti kmečki Janez‘“. Povemo mu samo toliko, da homo mogli, ako se vsi kmetje združimo v „Samostojni kmetijski stranki“, postaviti nekaj stotisoč vsaj tako brihtnih ministrov kakor je bil klerikalni minister Gostinčar, katerega je pomagal postavljati „Slovenski Gospodar“, ta največji prijatelj in dobrotnik kmeta-trpina.

Izjava.

Podpisani naznanjam javno svoj izstop iz „Slovenske ljudske stranke“ ter svoj odstop kot načelnik krajevne organizacije te stranke za Grosuplje in to zaradi protikmečkega delovanja te že itak smrtno bolne in korumpirane stranke in izjavljam, da se kot kmet ne morem drugam prištevat kot med vnete pristaše „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“. Obenem pozivljam druge kmete, da sledijo mojemu zgledu.

V P o n o v i v a s i, občina Št. Juri, pošta Grosuplje, dne 13. septembra 1919.

Anton Rebolj.

Naše želje glede kmečkega združništva.

Čim bolj so se tekom zadnjih desetletij začele razne pijavke zajedati v kmeta in ga izsesavati, tem bolj je pridobivala pri raznih narodnih združna misel na veljavi. Proti oderuhom, ki so posojevali denar kmetu za visoke nekrščanske obresti, so se začele ustanavljati na kmetih posojilnice rajfajzenovke. Proti izkoriščevalcem, ki so hoteli kmeta separirati s slabim in predragim blagom, ustanavljale so se nakupne zadruge, med tem ko so prodajne kmečke zadruge imele nalogo, da ščitijo kmeta proti onim pohlepni požeruhom, ki so z vsemi mogočimi zvijačami skušali dobiti kmetijske pridelke v popolno oblast po nizki ceni, da potem diktirajo cene sami na trgu.

Take kmečke zadruge so se drugod prav dobro obnesle in obnesle bi se bile tudi pri nas na Slovenskem, če bi bile v rokah ljudi, katerim je v resnici kmečka korist pri srcu. Izkušnje so nas bridko razočarale in žalibog tudi v združništvu naučile, da so vse druge skrbi bile vedno bolj v ospredju in v veljavi, kakor pa skrb za kmeta. Izrazito in jasno se je pokazalo, da je vsaka obstoječih političnih strank skušala zlesti kvišku s pomočjo zadrug. Kolikor strank na Slovenskem, toliko smo imeli tudi združnih zvez, ki so vabile in lovile kmeta v svoje stranke. Bile so to prave strankarske limanice. Tako je bilo, ko se je ustanavljala klerikalna „Gospodarska zveza“, isto se je ponovilo, ko so liberalci ustanovili „Zvezo slovenskih zadrug“, in predlanskim z razkolom v klerikalni stranki ustanovila se je Šustersičeva nesrečna „Združna centrala“, katere dolgove bo plačeval osleparjeni kmet.

Ustanoviteljem in voditeljem vsakokratnih novih strankarskih zadrug in zvez je bila prva in poglavitna skrb strankarska politika, a skrb za kmeta pa deveta briga. Vse je bilo le dobrodošlo sredstvo za slepitev kmeta. Temu primerno se je tudi gospodarilo. Službe so dobivali le dobri strankarji, katere naš narod prav lepo

Dokler redi kmet gada na prsih, ne sme kričati, ako ga pika.

nazival s „koritarji“. Ni se vprašalo, da li so ti koritarji sposobni ali ne, glavno je bilo, da so dobri strankarski priganjači. Ravno tako se je gledalo na strankarstvo pri sprejemanju članov zadrugarjev, pri volitvi odbornikov, nadzornikov, da celo pri dovoljevanju posojil in pri delitvi čistih dobičkov. Ako bi ne bilo te nesrečne strankarske ozkosrčnosti in fanatične gonje, potem bi tudi ne bilo prišlo do tistih groznih izgub, ki so v združništvu tekom zadnjih dvajsetih let nastale in katere je moral pokrivati naš prevarjeni kmet.

Prepričani smo, da bomo zadruga v bodoče prav živo potrebovali. Razni krvosesi so se vrgli s tako silo na kmeta, da nam zamore prinese pomoč le trdno, čisto kmetijsko združništvo, ki se bo v svojem delovanju brigalo pred vsem za kmečke gospodarske koristi. Ali zamoremo kake dobrote in stanovske koristi pričakovati od klerikalnih in liberalnih zadrug, ki služijo v prvi vrsti le tema strankama? Načelno izjavljamo, da mora iz kmečkega združništva politika ven. V strankarsko združništvo nimamo zaupanja.

Želimo, da se začne naš osvobojeni kmet zanimati tudi za združno vprašanje. Iz obstoječih združnih zavodov se mora strankarska politika odstraniti. Vse obstoječe zveze naj se združijo v eno samo zvezo. Doslej smo imeli po vaseh za vsako stranko svojo posojilnico in svojo zadrugo. V tem oziru se mora izvršiti takoj fuzija (združenje), pasti mora strankarstvo. Tega mora biti konec! Kmet ni pripravljen se pustiti še nadalje voditi za nos in plačevati na tri strani mesto samo na eno. Zahtevamo, da se nam da z enotno kmečko združno centralo zakonito jamstvo, da se združništvo ne bo nikdar več izrabljalo v politične namene, kakor se je to godilo doslej na občutno gospodarsko škodo našega kmeta. V tem zmislu se hoče in mora pečati z združnim vprašanjem „Samostojna kmetijska stranka“.

R.

Kmetijski stan in njega pijavke.

Ustanovitev „Samostojne kmetijske stranke“ je vzbudila veliko veselje pri vsakem zavednem kmetu in pri vsakem zvestem prijatelju kmetškega stanu, zlasti pa pri vseh kmetijskih strokovnjakih.

S tem činom je napravil naš narod velik korak naprej. Vsaj je pokazal, da je ravno tisti stan, ki so ga drugi stanovi imeli za najmanj zavednega in so ga vsled tega zaničevali in izkoriščali za svoje ne vselej čedne namene, postal zrel, da se kot steber države poda v tekmovanje za ureditev srečne in svobodne domovine.

Vsi drugi zavedni in napredni narodi imajo svoje stanovske, kmetijske stranke, le naš narod je doslej ni imel in so kmete lovile druge stranke kot kaline v svoje mreže, da bi jim poceni in lepo žvižgali.

Zdaj, ko se je kmet osamosvojil, vlada seveda veliko razburjenje med tisto gospodo, ki se je le s pomočjo nezavednega kmetškega ljudstva držala na krmilu in ki si lasti pravico, da je edino njih SLS. patentirana pokroviteljica in osrečevalka kmetškega stanu. Ta gospoda rabi kmeta, da spleza po njegovih ramah kvišku, da drži vlado v svojih rokah in spravlja svoje ljudi na mesta, kjer so mastne službe in brezdelno, udobno življenje.

Dobro nam je ostalo v spominu, kako je SLS. spravila v četrti plačilni razred nekega mladega doktorčka, ki je komaj zlezel iz šolskih klopi. Taka mesta so se celo v stari, zloglasni, uradniški Avstriji redkokdaj podeljevala, in sicer le starim dvornim svetnikom in velezaslužnim, izkušnim možem-učenjakom. Gotovo bo naš novopečeni „nadhofrat“ kmalu napravil še eno stopnjo naprej in dobil plačo ministra. Vsaj ima država dovolj denarja. Kmet, ta je v vojski strašno veliko zaslužil, ta bo že plačal. Gospod doktor bo pa iz hvaležnosti pridno agitiral za „Kmečko zvezo“.

Večkrat se nam očita v listih SLS., da ne moremo brez doktorjev in duhovnikov izhajati, ker smo premalo inteligentni, da bi vodili politiko. Kaj nimamo pri nas dovolj izobraženih kmetških posestnikov? Ali nimamo že veliko število šolanih kmetijskih strokovnjakov z visokošolsko, srednješolsko in nižješolsko strokovno izobrazbo? Mar li gospoda misli, da res le ona vse razume, čeprav dostikrat komaj iz šol pride

in nobene življenske izkušnje nima? Naj bo le brez skrbi, kmet bo že v svojih vrstah poiskal zmožne ljudi, ki ga bodo vodili in mu svetovali, kjer bo nasveta potreben. Svetovalce-koritarje iz drugih stanov pa hvaležno odklanja.

Poglejmo pa še, kako zna prej omenjena advokatsko-duhovniška gospoda skrbeti za svoj žep še pri drugih prilikah.

Pred leti je ustanovila SLS. deželno vinarško zadrugo, češ, da bo kmetu v pomoč, da bo laglje in boljše prodajal svoj vinski pridelek. Da je bil ta v pravih lepo opisani namen le postransko in zadruga le agitacijsko sredstvo in molzna krava tej gospodi, je samo ljub sebi umevno. V načelništvu in vodstvu zadruga so še danes skoraj izključno sami duhovniki, večinoma iz nevinorodnih krajev in ljubljanski doktorji, ki še nikoli trte videli niso, temveč so vinogradniki kvečjemu le pri „štetanu“ v Unionski kleti.

Pa kaj je sklenila ta za procvit vinogradništva tako skrbna gospoda? Sklenila je zadrugo razbiti in razdružiti ravno sedaj, ko bo kmalu taka zadruga najbolj potrebna za pospeševanje našega vinskega izvoza. Pa zakaj neki? Zadruga si je tekom vojne pridobila lepo premoženje. Ker je nevarnost, da bi mogoče prišlo to premoženje res vinogradnikom v prid, sklenila je gospoda, da si to premoženje še o pravem času razdeli. Da bi pa ne bili gospodje pri tem prikrajšani, podelili so se med seboj z deleži. V eni zadnjih sej so kar frčali tisočaki za nove deleže. Čim več bo imel kdo deležev, tem več bo vlekel od čistega dobička. Zato so si jih delili kar po petdeset ali po sto. — Tako dela toraj družba duhovnikov in ljubljanskih doktorjev za kmeta. Ta veliki boben, ki se naduto imenuje „Domoljub“, pa neprestano tolče: „Le vkup uboga kmečka para! Le brž v štalco, ki se jej pravi „Kmečka zveza“, tam lepo tiho bit“ in čakati, da ti pomagamo“. Če se pa ganeš in dvigneš svojo zavedno glavo proti svobodnemu, jasnemu nebu, ki ga je ustvaril Stvarnik za vse, potem si brezverec, liberallec, škodljivec naroda itd.

Kdor med kmeti te gnusne igre s kmečkimi interesi še ne vidi, ta je res zabit in ta res ni vreden, da hodi pod božjim svobodnim solncem. Zato le kvišku srca in otresite se vseh pijavk, naj bodo kateregakoli stanu!

Valutno vprašanje ali likvidacija krome.

V sedanji vojni je avstro-ogrski kronski bankovec kot papirnati denar premagan in mora likvidirati proti realni vrednosti svoje podloge, to je metalnemu pokritju v kovanem zlatu in srebru, kakor tudi papirnemu pokritju. Tudi naša država je po razpadli Avstro-Ogrski sprejela dedščino v avstrijskih kronah, ki nam dela obilo skrbi in preglavic.

Danes imamo v prometu avstrijskih bankovcev za okroglo 36 milijard kron. Nasproti tej količini bankovcev je znašalo njihovo metalno pokritje koncem leta 1918. vsega 341 milijonov, od tega v zlatu 261 milijonov. Metalno pokritje je, kakor vidimo, zelo majhno. Drugo pokritje v vrednostnih papirjih sestoji poglavitno iz državnih obveznic, kar se pa zdí kot nepreračunljiva in jako sumljiva vrednost kritja, posebno vsem tistim, ki so v stanu, da lahko današnje neurejene razmere na ozemlju bivše Avstro-Ogrske izrabljajo in tako neusmiljeno potiskajo vrednost krome nizdol. Realna vrednost teh obveznic je z ozirom na velike državne dolgove Avstro-Ogrske, ki znašajo okrog 120 milijard, in nezadostno garancijo za nje v državni imovini in davčni moči podrejenih narodov majhna. Nacionalno premoženje Italije je brez vsakega dvoma dvakrat manjše od avstro-ogrškega. Državni dolg Italije pa znaša, kakor vemo, danes okrog 90 milijard, od teh je 20 milijard inozemskega dolga, in vendar si je Italija pod okriljem tetke antante znala umetno pomagati do dobrega kurza svoje lire.

Kar se tiče dinarja, je precej nejasnosti. Prvič se niti natančno ne dozna, koliko je dinarskih bankovcev v prometu, in drugič glede kritja tudi ni vse jasno in znano. Tako na primer se je iznos srbskih bankovcev izza leta 1915. podvojil in znaša danes okroglo 600 milijonov dinarjev. V koliko se je pa od takrat pokritje pre-

maknilo, tudi ni lahko točno zvedeti. Po zadnjih podatkih je v prometu 560 milijonov dinarskih bankovcev, ki imajo pokritja v celem 380 milijonov frankov, in to 65 milijonov frankov v kovanem zlatu, 18 milijonov v kovanem srebru, 10 milijonov v funtih šterlinga, dolarjih, ostanek pa v čekih. Na ta način ima dinar pokritja 67 % in se lahko smatra kot precej dobro fundiran bankovec.

Rešitev valutnega vprašanja je pri nas za enkrat že zavožena. Nesposobnost tozadevnih činiteljev je z vso svojo nespretnostjo pripomogla k današnjemu kritičnemu položaju krome, ki zamore postati naravnost katastrofalen za našo pokrajino.

Treba je oteti, kar se še oteti da. Trezne, premišljene odločitve in brza odločna dejanja so neobhodno potrebna. Poglavitne kardinalne važnosti za nas je sedaj, da se onemogoči neodložljivo, kar najhitreje nadaljnji pritek ali uvoz bankovcev iz Avstrije, Ogrske itd. v našo državo. To se zamore preprečiti popolnoma samo na ta način, da se krome zamenjajo z novimi nacionalnimi bankovci. Taki bankovci se v resnici že tiskajo v Parizu, Zagrebu in Pragi. Bankovci po 100 in 1000 dinarjev se tiskajo v Parizu. Dosedaj je gotovih šele za 600 milijonov. Potrebno je obrniti vso skrb na to, da se delo pospeši. Zamenjava krome se mora izvršiti čimpreje in na vsak način pred početkom izvoza nove žetve, da se s tem zagotovi dotok samo izključno zdravega denarja. Zamenjava krome za nove bankovce se mora izvršiti v kratkem roku.

Glede določitve ključa, odnosno razmerja, po katerem se naj zamenja krona za nove bankovce emisijske banke, se mora pač odmera prepustiti zakonodajnemu potu, to je narodnemu predstavništvu, akoravno gleda naša stranka z upravičnim nezaupanjem vsako delo tamkaj zbranih poslancev in neposlanecv, ki kot celota nikakor ne predstavljajo narodne volje. Vemo dobro, da se tam uganja strankarska in osebna politika, ki povzroča brezvestne, neodpustljive krize na ogromno škodo državljanov. Izročeni smo pač na milost in nemilost po večini ljudem, ki bodo storili vse prej kakor pa se ozirali in brigali za potrebe našega kmeta.

Kako bo z letošnjo letino?

Viničarji! Ne verujte nič duhovski stranki, češ da smo mi proti vam. Mi bomo delovali na to, da sklenete z gospodarji pogodbe, ki vam zagotovijo človeka vredno življenje. Če sami dovolj ne pridelate, naj se vam da tudi živil. Na vašo željo naj se ustvari zakon, ki vas bo ščitil pred tem, da bi vas gospodar smel odsloviti, kadar bi hotel. Posebno se vam godi pri mestnih gospodih taka krivica, da morajo družine beručiti, tiste družine namreč, ki ne pridelajo dovolj same. To je za današnji čas sramota. Duhovska stranka vas hoče sedaj organizirati le zato, ker potrebuje vaše glasove. Za vas nima drugega kot tolažbo, da dobite boljše plačilo na onem svetu, če na tem svetu več trpite. Mi pa hočemo, da že na tem svetu dobimo vsi, ki se živimo od zemlje, dela vredno plačilo. Le naša stranka more za vas skrbeti, ker ima z vami vred skupne interese in bo imela tudi največjo moč v Jugoslaviji. Pridite na naše shode, kjer se vas bo volilo tudi v odbore! Proč od gospode! Kmet in kmetijski delavec naj imata govoriti v državi!

Kako kaže vinska letina v Sloveniji? Glede množine kaže biti letos srednja letina, glede kakovosti pa bo vino približno vsaj iste dobrote, kakor lansko leto, če bo do zadnjega toplo.

Vinska letina drugod. V Banatu bo, kakor kaže, dobro vino; množina bo srednja, ker je v več krajih pobila toča.

V Dalmaciji bo vino dobro, ker je bilo poletje dovolj toplo.

V zasedenem ozemlju — na Primorskem in na Tirolskem — kaže biti dosti in dobrega vina.

Kupčija z vinom. Vino je danes po 7 K 50 v do 8 K 50 v liter. Uvaža se tihotapsko tu pa tam tudi italijansko vino. V Maribor silijo posebno s tirolskim vinom. Tudi v Ljubljani se more piti črno in belo italijansko vino. Poklicani organi naj na to bolje pazijo! Mi imamo vina sami več kot dovolj. Avstrija in Nemčija sta preplavljeni z italijanskim vinom. Trgovina cvete v tirolskih mestih. Tam se prodaja vino po 8 do 9 K liter.

Novo vino bo imelo, kakor sklepajo, pri nas nizko ceno, ker utegne biti povsod drugod dovolj dobrega vina in ker bo tudi vojske konec. Italijanski vojaki pojdejo domov in ne bodo pili toliko kot doslej. Vsled tega bodo prodajali vino v Avstrijo ceneje.

Poljski pridelki bodo v Jugoslaviji razen krompirja povoljni. V mrzlih krajih potrebuje koruza, ki drugače povsod lepo kaže, toplo vreme vsaj do polovice oktobra. Tudi fižol lepo kaže.

Sadje. Kjer sadje — to so jabolka in hruške — lansko leto ni obrodilo, je tudi letos precej redek sad. Sliv sploh v vsi Jugoslaviji nikjer ni. Slivovka je celo v Banatu po 50 do 70 K liter.

Izvoz kmetijskih pridelkov v Avstrijo. Z Avstrijo se je sklenila menjalna pogodba, na podlagi katere bo dovoljen izvoz vseh kmetijskih pridelkov do gotove množine. Od Avstrije dobimo stroje, kuhinjsko posodo, sol, užigalice, barve in drugo. Izvoz je dovoljen najprej za lahko pokvarljivo blago, posebno za jabolka in tudi čebulo. Tudi prasičev ne prodajate za slepo ceno, ker se bo gotova množina prasičev izvozila in bodo cene zanje primerne.

Strankine vesti.

Naši shodi in sestanki bodo: v nedeljo dne 28. septembra ob desetih v Rudniku pri Karlu Jeršinu, isti dan popoldne ob treh na Škofljici na Ogorelčevem vrtu, isti dan tudi v Vavti vasi pri Straži na Dolenskem (čas in prostor se naznanita z lepaki), v nedeljo dne 5. oktobra v Sostrem po prvi sv. maši v stari šoli.

Kdor list sedaj naroči,

naj plača naročnino samo do novega leta in po novem letu zopet za pol leta, odnosno za vse leto. S tem prihranijo naročniki upravništvu veliko nepotrebne dela.

Dopisi.

(Griže pri Celju.) Časa nam manjka, časa, gospod urednik! Se danes, ko je nedelja, nimam časa na razpolago, pa si ga vseeno vzamem, da napišem nekaj vrstic za naš v resnici kmečki list, kakršnega bi morali imeti že pred 50imi leti, da bi kmečki stan ne bil tako zaničevan kot je danes. Vsi listi, izišli do danes, niso storili za kmeta toliko, kot do sedaj izišle številke „Kmetijskega Lista“. Že skoro 50 let berem razne liste, pa mi še nobeden ni tako ugajal kot vaš list, gospod urednik, ker ni še noben tako neustrasno pisal za kmeta in njegove koristi. „Slovenski Gospodar“, skoro najstarejši list, je zastopal duhovsko, razni drugi časopisi pa posvetno gospodo in ostale stanove, med tem ko je bil kmet vsem deveta briga. Kolikor nam kmetom manjka časa, toliko več ga ima pa gospoda na razpolago. Pripeljem se z vlakom ob sedmih zjutraj v Celje — trgovine zaprte, istotako uradi, ki jih odpro šele ob devetih, samo davkarja je toliko milostna, da odpre svoje prostore ob osmih, ker denarja se nikjer ne odklanja, četudi morda pride iz kmečke roke. Pozimi sem bil naročen na „Slovenski Narod“, ki je menda največji zagovornik uradnikov, in bral v njem, kako primanjkuje uradnikov. Mi kmetje pa mislimo, da bi jih bilo zadosti, ko bi vsi toliko delali kakor kmetje. Zakaj pa kmetje tako radi pošiljajo svoje sinove na višje šole, če ne zato, da bi se jim boljše godilo kakor njim. Nikdar pa še nismo slišali, da je dal kak advokat svojega sina na kmetijo, dasiravno poseduje marsikateri posestvo, ki je bilo zlasti pred vojsko kakemu kmetu prodano. Zatorej mora biti največja skrb SKS., da se v vodstvo stranke ne prikrade gospoda. Kmet, ki je naročnik „Slovenskega Gospodarja“, in s katerim sem danes govoril in mu dal prvo številko „Kmetijskega Lista“, mi je rekel: „Tudi pri kmetijski stranki so doktorji zraven, boš že videl“. „Saj lahko vsakdo zasluži 10.000 kron“, sem mu rekel, „ako dokaže kaj takega“. Kot star bralec časopisov se še spominjam na govor nekdanjega državnega poslanca za ptujski okraj, rajnega Mihaela Hermana. Dasi trd Nemeč, je vseeno zastopal slovenski okraj. Predmet njegovega govora je bil: „Dvojna gospoda v državi“. V tem govoru je

jasno dokazal, kako lahko bi se izhajalo brez gospode. Pa njegov govor je bil bob ob steno, ker kam naj bi pa stara Avstrija vtaknila tiste plemenitaše, ki so sedeli v raznih uradih. Morebiti v Jugoslaviji ne bo tako, ker nimamo plemstva. Da bi bilo uradništvo najbednejši stan, tega mi kmetje ne moremo zapopasti, ker vendar tudi s kmetov silijo med uradnike. Mi kmetje hočemo imeti v državi mir in red, ki so ga dolžni vzdrževati uradniki, za kar jih tudi plačujemo, ker vemo, da morajo tudi živeti. Uradniki morajo pa tudi vedeti, da so oni zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi njih. Priznam, da nižje uradništvo dela, a kaj pa je z ono gospodo, ki uraduje samo od 10. do 12. ure? — Vem, da bi noben drug časopis ne sprejel tega mojega dopisa in ga natisnil. Od tebe pa, cenjeni „Kmetijski List“, ki ne gledaš ne na levo, ne na desno, in zastopaš samo kmečke koristi, se nađejam, da ga sprejmeš in ga ne vržeš v koš za papir.

Mali kmet.

(Vrhnika.) Dne 31. avgusta je bil tu v prostorih gostilne „Mantua“ shod „Samostojne kmetijske stranke“ ob lepi udeležbi. Začasni načelnik Ivan Petkovšek je otvoril shod in podal besedo Ivanu Remškarju, posestniku iz Brezovice, ki je poudarjal važnost stranke in razložil, kako velikega pomena je dandanes, ko se vse organizira, osamosvojitve kmetov, ki imajo nad sabo jerobstvo, to je advokate in duhovščino. Na vsak način se mora tudi kmet osvoboditi in si iz svoje srede izvoliti zastopnike. Ko je govornik povedal še več drugih podrobnosti, je dobil besedo Jakob Kušar, posestnik iz Notranjih gor. Le-ta je predočil zborovalcem razliko med SKS. in med SLS., v kateri vladajo le duhovni in v kateri ima kmet samo svoj kotic; kmet sme le kimati in njihove pripadnike voliti. Pri volitvah kmeta sicer vidijo in mu vse mogoče obljubijo, ne store pa pozneje za njega nič. Nato je govornik prebral program SKS. Shod je v splošnem zadovoljivo uspel. Vidi se, da ima edino SKS. pravico do vlade, ker je kmetov v državi nad 80 %. Na vse druge stanove pride komaj 20 %. Kmetje nimamo niti enega zastopnika, advokati in duhovniki pa vse. Nato se je oglašil k besedi gospod Miletič, brivec na Vrhniki. Rekel je, da izkorišča kmet delavca, ki je mnogo pretrpel za domovino, in da je med vojno kmet obogatel, dočim so ostali sloji obubožali. Vsled viharnega ugovora kmetov je govornik malo odnehal in zavil na čisto drugo pot s svojimi izvajanci. (Pozabili smo povedati, da sta Miletič, oziroma njegova gospa, izstradanim italijanskim tujnikom na Vrhniki prodajala razne stvari po tako nizki ceni, da je imelo s to zadevo opravek sodišče. Možu bi se lahko še več drugega očitalo; pomni naj, da je on izkoriščevalec proletarijata, ker je na lahko in brez dela zaslužil precej tisočakov.) Na shodu je bila sprejeta tudi resolucija glede prodaje konj, ki so ob razsulu bivše avstro-ogrske armade tavalji brez gospodarja po polju in bili izročeni svoji usodi. Narodni svet se je s pomočjo županstva na Vrhniki obrnil na gospoda prelata Kalana, edinega upravičenca tedanje vlade, v vprašanju, kaj naj se stori z živalmi, in s pripombi, da tukajšnji kmetje nočejo konj sprejemati drugače, kakor da se jim jih proda tako, da postanejo popolnoma njihova last. Odgovor gospoda prelata Kalana, poverjenika za kmetijstvo, se je glasil, naj Narodni svet s pomočjo vrhniškega županstva proda konje na javni dražbi, sestavi komisijo za to in doseže za konje ceno, kakršno najvišji ponudnik da, samo da se živali ohranijo pri življenju. Spiše se naj potrdilo, da je konj pravilno kupljen, in opremi se ga naj z žigom „S“. Nato se je sestavila komisija, ki je prodajala konje za ceno, ki je odgovarjala takratnim razmeram. Poudarjalo se je nadalje, da ima edino SKS. pravico življenja, ker je le ona brez vsakega jerobstva in nima voditeljev iz drugih stanov. Splošno odobravanje in navdušenje je bilo velikansko. Nato se je pričelo vpisovanje članov in se je izvršila volitev odbora.

(Prečna pri Novem mestu.) V naši občini se za „Samostojno kmetijsko stranko“ živahno zanimamo. Ta misel se je med nami kar sama od sebe pojavila. Že narava sama nas takorekoč sili, da se moramo čim prej na lastne noge postaviti, kajti za naš obstoj nam bije zadnja ura in to se resnično čim dalje tem bolj udejstvuje. Dne 7. septembra smo imeli v posloplju stare

šole posvetovanje, na katerem nam je tovariš kmet s spretnim govorom pojasnjeval pomen naše stranke. Koj prihodnjo nedeljo smo pa že zborovali ter izvolili krajevni odbor 17 zavednih mož. Oba sestanka sta bila prav dobro obiskana in gospodarji so pokazali, da se presrčno žele otresti tujega političnega jarma, postati na svoji zemlji lastni gospodarji in zahtevati povsod lastno zastopstvo. Zaori torej povsodi klic: „v boj za Staro Pravdo!“

(Pijava gorica.) Dne 8. septembra je bil pri nas shod „Samostojne kmetijske stranke“, ki so se ga zavedni kmetje v obilnem številu udeležili. Govorniki so poudarjali potrebo kmečke osamosvojitve, čemur so zborovalci živahno pritrjevali. Nato se je odobrila ustanovitev težko pričakovane „Samostojne kmetijske stranke“ in se je izvolil tudi krajevni odbor, ki bo šel takoj na delo. V boj za Staro Pravdo!

(V Sv. Janžu na Dravskem polju) je bil dne 8. septembra po rani sv. maši shod, ki je popolnoma uspel. Govorila sta Drofenik in Mermolja. Predsedoval je gospod župan Golob, ki je bil potem izvoljen za predsednika krajevnega odbora. Vsi drugi odborniki so navdušeni boritelji za našo sveto in pravično stvar. S shodom v Sv. Janžu je bil ustanovljen tabor naše kmečke vojske, v katerega se bo zbirala armada kmetov dravskega in ptujskega polja pod zastavo „Samostojne kmetijske stranke“. V tem nas potrjuje zavednost odbora, v katerega so bili izvoljeni sami kmetje — prejšnji klerikalci, liberalci in štajercijanci. Tako je prav! Mir in edinstvo med nami kmeti, neizprosno boj onim, ki hočejo ovirati naše združenje. Dovolj je bilo tlačenja in hlapčevanja. V boj za „Staro Pravdo“!

(Škofja Loka.) Dne 8. septembra je bil tu dobro obiskan shod SKS. Iz selške in poljanske doline, iz Škofje Loke in njene okolice se je zbralo nad 600 mož in fantov kmečkega stanu. Shod je otvoril predsednik Franc Demšar ob desetih. Govorili so kmetje Koman, Novak, Demšar, Kuralt in strankin tajnik. Poslušalci so z zanimanjem sledili govornikom, ki so slikali sedanji položaj in navzočne izpodbujali na zedinjenje vseh kmetov in kmečkih prijateljev v SKS. Shod, ki je trajal nad dve uri, je bil pravi shod kmetijske stranke, kar so trdili vsi navzočni, ker so na njem govorili sami kmetje in ne doktorji kakor na shodih „Kmečke zveze“.

(V Vranji peči) je bil dne 8. septembra popoldne ob enajstih shod SKS. Na njem so pristopili k stranki novi člani ter se oglašili naročniki na „Kmetijski List“. Po enournem govoru so se moške zahvalili govorniku-poročevalcu za obisk in pojasnila ter ga končno prosili, da bi se za vas Veliko Lašno, ako le mogoče, pošiljali časopisi na zadnjo pošto Šmartno v Tuhinju.

(Grosuplje.) Tu je bil dne 14. septembra shod „Samostojne kmetijske stranke“, ki je najlepše uspel, udeležba je bila sijajna. Ustanovil se je krajevni odbor.

(Št. Juri pri Grosupljem.) Pri nas je priredila „Samostojna kmetijska stranka“ dne 14. septembra popoldne shod. Kljub strahoviti protigataciji je bilo mlado in staro na tem shodu in je govornikom živahno pritrjevalo. Ustanovil se je krajevni odbor. Vsi pojdemo v boj za Staro Pravdo.

Gospodarstvo.

(Enajstmesečni tečaj za mladeniče) se začne na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici začetkom meseca novembra t. l. Kolka proste prošnje sprejema podpisano ravnateljstvo do dne 1. oktobra t. l. Prošnjam je priložiti: domovnico, oziroma tudi rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo, zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti, izjavo staršev, oziroma varuhov, s katero se isti zavezujejo, da prevzamejo stroške šolanja, in izpričevalo o nornosti. Prostih mest je deset. Prosilci za ta mesta naj dokažejo, da jim ni mogoče obiskovati tečaja na lastne stroške. Za plačujoče učence je določen znesek 1000 K, ki se mora plačati naprej v polletnih obrokih (novembra in maja) in se ne vrne. S tem so poravnani stroški za preskrbo. Učenci, ki so doma izven Slovenije, plačajo razen tega še 200 K šolnine. — Ravnateljstvo državne kmetijske šole v Št. Juriju ob južni železnici.

(Vrtnarja išče) državna kmetijska šola v Št. Juriju ob južni železnici. Prošnje, opremljene

z izpričevali, naj se pošljejo ravnateljstvu do dne 15. oktobra t. l. Zahteva se poleg izvedenosti in spretnosti v vrtnarstvu, sadjarstvu in nekoliko v vinogradništvu zlasti še zanesljivost, marljivost in značajnost. Vrtnarjeva posebna naloga je, da nadzoruje in odgaja učence pri praktičnem delu. Vrtnar se nastavi z dohodki državnih poduradnikov.

(Redni sejmi v Ljubljani) bodo odslej naprej za govedo, konje, prasiče in drobnico vsako prvo in tretjo sredo v mesecu. Prvi tak semenj bo v sredo dne 1. oktobra. — Kakor izvemo, bo zaradi slinavke sejem za govedo do nadaljnjega morda prepovedan. Natančneje bodo poročali o tem dnevni časopisi.

(Kupčija z izvoznici.) Trgovsko poverjenstvo v Ljubljani javno vprašamo, kako je z zadevo kupčije z izvoznici, katere je od koruptne vlade prejela „Gospodarska zveza“ v Ljubljani za razne zadruge. Teh izvoznic „Gospodarska zveza“ ni dajala zadrževati, na katere so se glasile, ampak jih je raznim špekulantom prodajala po 4000 kron. Na ta način so špekulanti živahno izvažali različne pridelke v Nemško Avstrijo, zadruge pa so doma lepo čakale in čakale, blago se je kvarilo, kmet pa je trpel zaradi tega veliko škodo. Znan nam je slučaj, ko je ena sama oseba kupila tako 30 izvoznic. „Gospodarska zveza“ je na ta način spravila 120.000 kron lepo v žep samo v tem primeru. Koliko pa je bilo takih primerov, ve samo Bog. Prizadeti kmetje smo upravičeni izvedeti, kako je sedaj s to zadevo. Prosim!

(Izvoz repe in zelja.) Merodajne činitelje že sedaj opozarjamo, da o pravem času začno misliti na izvoz repe in zelja. Lansko leto je šlo teh pridelkov na stotine vagonov v nič, ker se je izvoz zadrževal. Morda so se godile tudi pri tem kake „pravilnosti“?! Vsekakor so merodajne oblasti dolžne skrbeti, da se izvoz omogoči in se tako obvarujemo velike gospodarske škode. Ako naj kmet plačuje visoke davke, naj se mu ne odvzema možnost, da svoje pridelke tudi v denar spravi.

(Novih bankovcev) je gotovih do sedaj 1.200.000.000 dinarjev. Druge še tiskajo.

(Sladkor.) Veliki transporti sladkorja so dospeli na Reko in v Dubrovnik iz Amerike za Jugoslavijo. Razpošiljanje na pokrajinske oblasti je menda že v teku.

(Sol.) Večji transporti solnograške kamene kuhinjske soli so dospeli v Ljubljano, drugi pridejo v kratkem. Cene še niso točno znane. Kjer vlada pomanjkanje soli, se oglasite takoj! Naša stranka vam bo šla pri nabavi na roko. Za stvar naj se zavzamejo pošteni trgovci ali pa naši krajevni odbori. Seveda bo težko preskrbeti manjše množine, ker se bo sol večinoma oddajala naj-

manj po en vagon. Plačilo se ima izvršiti takoj. Ako bi bil cel vagon za kak gotov kraj preveč, pa naj se več krajev združi in skupno naroči.

(Za uvoz in izvoz.) Ljubljanska podružnica centralne uprave za promet z inozemstvom do nadaljnjih odredb ne sprejema prošelj, razen ako gre za izvoz ali uvoz iz Čehoslovaške.

(Kupčija s hmeljem) je precej živahna. Cene hmelju stalno rastejo. V Žatcu (Češko) plačujejo žatecki hmelj že po 1250 in več kron za 50 kg.

Politične vesti.

(Italijanski hujskač D'Annunzio ne gre iz Reke.) Na uradni poziv se je iz Reke vrnilo okoli 120 častnikov in vojakov. Drugi so ostali D'Annunziu zvesti. Doslej so po kopnem in po morju (menda?) proti volji italijanske vlade zvozili na Reko mnogo živih. Denarne zbirke za Reko znašajo že po nekaj dneh nad 100.000 lir. Blokada ali zapora mesta Reke se nadaljuje (si lahko mislimo kako!). Nitti bo moral najbrže odstopiti. Italijanska komedija tedaj še vedno traja. Postopanje Italijanov sedaj že ponovno bije v obraz sklepom mirovne konference. Mi pa se že bojimo, kaj bo nastalo, ako ne podpisemo mirovne pogodbe. Glejmo Italijane in učimo se od njih!

(Volitve) se bodo vršile nekako med novim letom in sredo februarja. Najprvo se izvedejo občinske volitve, potem pa volitve poslancev v konstituanto.

(Prestolonaslednik obišče Ljubljano) v mesecu oktobru.

(Naša delegacija) se je vrnila iz Pariza, da poroča prestolonasledniku, vladi in narodnemu predstavništvu o položaju. Listi poročajo, da je s tem prihodom zvezan ip na ugodno rešitev vprašanja o sestavi nove vlade. Bomo videli!

(Italijanski aeroplani) se v zadnjem času precej pogosto pojavljajo nad Zagrebom. Iz njih mečejo velike množine v hrvaškem jeziku pisanih lističev, ki pozivljejo Hrvate na boj proti ujedinjenju Jugoslavije. V kolikor moremo položaj na Hrvaškem presoditi, lahko sklepamo, da je vse hujskanje Italijanov popolnoma brezuspešno, ker jih tudi Hrvati dobro poznajo in dobro vedo, kaj pomenijo italijanske obljube. Italijanski politični krogi naj gledajo raje, da jih revolucija nekega dne doma ne preseneti. Vojaštvo se že kar naravnost upira in izjavlja tudi, da bo doma že napravilo red, kadar se vrne.

(Zborovanja zadrug.) Zadruge se opozarjajo, da morajo v zmislu zborovalnega zakona svoja zborovanja naznaniti pristojni politični oblasti najmanj tri dni pred zborovanjem.

Razne vesti.

(Glavni poverjenik za agrarno reformo) sprejema z ozirom na obilico pisarniškega posla in na potrebo službenih potovanj stranke izključno le ob torkih in petkih od 10. do 13. ure. Nadalje pozivlje stranke in tudi urade, da ne naslavljajo vlog, oziroma dopisov na ime glavnega poverjenika, ker povzroča to neprijetne zmede, nego le na urad sam, čigar naslov se glasi: Glavno poverjeništvu za agrarno reformo v Ljubljani, Gosposka ulica št. 15.

(Kmečko gibanje v Srbiji.) Po hrvaških listih posnemamo, da je v Belgradu izšla brošura, ki je namenjena srbskim kmetom, in ki naj služi kot agitacijsko sredstvo za novo kmečko stranko v Srbiji. Kmečko gibanje se v Srbiji močno širi. Menda se hoče nova stranka spojiti s hrvaško seljačko (kmečko) stranko Stjepana Radića, ker ustanovitelji nove stranke sodijo, da Stjepan Radić ni kriv, in da je zaprt samo zaradi tega, ker je nastopil proti političnemu delu meščanskih strank. Nadalje navaja pisec v brošuri, da hoče nova stranka srbskih kmetov stopiti v zvezo s slovensko „Samostojno kmetijsko stranko“.

(Srbski kmetje.) Iz Belgrada nam poročajo, da so sklenili srbski kmetje belgrajskega okrožja, da tako dolgo ne bodo prinašali živih na trg, dokler ne bodo preskrbljeni s soljo in petrolejem.

(Zavod za slepce) se otvori v Ljubljani dne 15. oktobra t. l. V tem zavodu bo šola za slepe dečke in deklice kakor tudi delavnica za slepo mladino, ki je odrasla vsakdanji šoli, in za odrasle slepce, ki bi se želeli priučiti obrti in predmetom, primernim za slepce. Vsi natančnejši podatki se poizvedo pri kuratoriju za oskrbo slepcev v Ljubljani.

(Z otrokom v naročju) je hotela 21. t. v smrt neka ženska. Skočiti je mislila s karlovškega mostu v Ljubljani v Gruberjev prekop. Zadržala stá jo policijski stražnik in neki civilist. Dejanje je hotela izvršiti iz obupa, ker mož ne more ničesar zaslužiti, ona pa je povrh vse bede še nosna. Pač tudi posledica svetovne vojne.

(Telefon in moderni svet.) V mestu Southsea na Angleškem so si izmislili in izvedli originalen in pameten način uporabe telefona. Tamonjši hospital in hiralnico so opremili s telefonom, in sicer tako, da se more istega vsaka oslabela ali bolna oseba posluževati tudi na postelji. Bolnik je tem potom telefonski zvezan z mestno cerkvijo, v kateri je pri oltarju nameščen poseben telefonski aparat. Duhovnik celebrira sveto mašo, bolnik si dene telefonska slušalca na ušesa in poslušá ter prisostvuje na ta način potom telefona svetemu opravilu in moli skupno z duhovnikom.

Mali oglasi.

Kupim sadje (jabolka in hruške) za žganjekuho. Sporočite množino in ceno na naše upravnništvo.

Restavracija Krvarić (prej Perles), Ljubljana, Prešernova ulica št. 9, se priporoča.

Kmetje!

Ako imate kaj na prodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, priobčujte v našem listu. Velikost pričujočega poziva stane za »Male oglase« 12 K, polovica tega prostora 6 K. Najmanjši oglas 4 K. Denar pošiljajte vedno naprej!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani,

R. S. Z. N. S.
Obrestuje hranilne vloge po 3%. Sprejema vloge na tekoči račun. Čekovni promet. Eskont in inkaso menic. Lombardiranje vrednostnih papirjev. Stanje hranil vlog nad 50.000.000 K. Rezervni zakladi nad 1.100.000 K. Ustanovljena leta 1881.

„IMPEX“
importna in eksportna družba z o. z. v Ljubljani.

Tvrška „IMPEX“ se peča z vsemi panogami izvozne in uvozne trgovine, preskrbuje domačo industrijo s potrebnimi surovinami in izvažá industrijske proizvode lastne države. Preskrbuje domači trg s kolonialnim blagom ter prevzema vse trgovske transakcije z inozemstvom.

Kupuje, izdeluje in izvažá vsakovrstne lesne izdelke.

Za časa prehodne dobe pospešuje družba izmenjavo blaga z inozemstvom, da ščiti domačo valuto.

Poslovanje na lastni račun in v komisiji. Podružnice in zastopstva na vseh svetovnih tržiščih.

MLATILNICE

za ročni in vrtilni pogon, vratila (gepelne), čistilnice, trijerje, slamoreznice za pogon z roko in s silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mline, brzoparilnice, stiskalnice za seno in druge poljedelske stroje ima vedno v veliki izbiri v zalogi

FRANC HITTI v Ljubljani na Sv. Martina cesti št. 2.

Edina zaloga poljedelskih strojev iz tvornice Umrath & Comp.

Priporoča se tvrška

Josip Petelinc v Ljubljani
na Sv. Petra nasipu št. 7.

Zaloga šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo in zaloga njih posameznih delov za vse sisteme. Istotam potrebnosti za šivilje, krojače in čevljarje.

Kupujem vse deželne pridelke

po najvišjih dnevnih cenah in prosim, da se mi stavi ponudbe. Kmetje, svarim vas, da ne prodajate svojih pridelkov v izgubo različnim prekupeem, med vojno nastalim vojnim trgovcem. Svoji k svojimi!

Fran Zebal, trgovec in posestnik v Rudniku pri Ljubljani, ob Dolenjski cesti.

Primešaj Mastin krmí!

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, valed tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmí enkrat na teden pest praška **Mastin**. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se ga primeša dvakrat za teden. Prašek **Mastin** je dobil najviše kolajne na razstavih v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo **Mastin**; ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. Pet zavojev praška **Mastin** zadostuje za šest mesecev za enega prasiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja smejo prodajati **Mastin** vsi trgovci in vsa konsumna društva. Ako se **Mastin** pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po poštni dopisnici v izdelovalnici **Mastina**, to je

v lekarni Trnkóczy v Ljubljani.

Pet zavojev (paketov) **Mastina** stane 17 K 50 v poštnine prosto na dom. Od tam se pošlje **Mastin** s prvo pošto na vse kraje sveta.